

wo-master Zorgethiek en
Beleid
Universiteit voor Humanistiek

27 april 2012

NVAO uitgebreide Toets nieuwe opleiding

Paneladvies

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	4
3	Beschrijving van de opleiding	6
	3.1 Algemeen	6
	3.2 Profiel instelling	6
	3.3 Profiel opleiding	6
4	Opleidingsbeoordeling	8
	4.1 Beoogde eindkwalificaties	8
	4.2 Programma	10
	4.3 Personeel	15
	4.4 Voorzieningen	16
	4.5 Kwaliteitszorg	17
	4.6 Toetsing	19
	4.7 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	20
	4.8 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding	21
	Bijlage 1: Samenstelling panel	23
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	24
	Gesprekspartners locatiebezoek panel op 4 april 2012	25
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	26
	Bijlage 4: Eindtermen van de opleiding	28
	Bijlage 5: Onderwijsprogramma	29
	Bijlage 6: Lijst met afkortingen	30
	Bijlage 6: Lijst met afkortingen	30

1 Samenvattend advies

De masteropleiding Zorg, Ethiek en Beleid (ZEB) is een eenjarige masteropleiding die momenteel aan de Universiteit van Tilburg wordt aangeboden. In 2011 zijn de Universiteit van Tilburg en de Universiteit voor Humanistiek overeengekomen deze opleiding per september 2013 te verplaatsen naar de Universiteit voor Humanistiek, onder de naam Zorgethiek en Beleid (ZeB). De UvH wenst haar profilering aan te scherpen en de master Zorgethiek en Beleid past uitstekend in dit aangescherpte profiel. De UvH biedt op haar beurt de opleiding ZeB betere mogelijkheden om de zorgethische invalshoek binnen de zorgpraktijk te ontwikkelen.

Het panel heeft de opleiding Zorgethiek en Beleid bekeken en beoordeeld. Het panel vindt de eindtermen van de opleiding voldoende, maar vindt deze vrij algemeen en cognitief geformuleerd. Uit het locatiebezoek maakte het op dat het aangeboden programma de studenten meer biedt dan in de eindtermen is verwoord. Het panel adviseert de opleiding om de eindtermen specifiekere te formuleren en daarbij meer recht te doen aan de volle breedte van het programma.

Het panel is positief over de ruime aandacht die het opleidingsprogramma heeft voor actuele ontwikkelingen binnen de beroepspraktijk en de mogelijkheden om onderzoekopdrachten in de eigen praktijk uit te voeren. Ook is het in positieve zin verrast door de manier waarop de opleiding de verscheidenheid aan instroom aanwendt om leerdoelen te realiseren. De kleinschaligheid van de opleiding biedt de mogelijkheid tot een hoge mate van interactief en individueel onderwijs, waarbij het academisch niveau wordt gewaarborgd en waarbij tevens aandacht is voor het ontwikkelen van vaardigheden. Het panel adviseert om binnen het onderwijsprogramma meer ruimte te bieden voor tegengeluiden en om gezondheidsrecht een centralere rol in het curriculum te geven.

De kwaliteit en reputatie van de docenten bestempelt het panel als excellent. Het panel is van mening dat er voldoende aandacht is voor het personeelsbeleid en dat de reorganisatie zorgvuldig wordt aangepakt, met voldoende ruimte voor dialoog. Het panel beoordeelt het aantal contacturen tussen docenten en studenten als minimaal doch voldoende, maar adviseert de opleiding het aantal contacturen uit te breiden.

De verplaatsing van de opleiding naar de UvH biedt betere mogelijkheden om de beroepsgroepen structureel bij de opleiding te betrekken. Het panel onderschrijft het belang van deze ontwikkeling.

Toetsing leek het panel in eerste instantie wat eenzijdig op papers georiënteerd. Tijdens het locatiebezoek werd dit beeld enigszins genuanceerd. Uit de gesprekken bleek dat er tevens aandacht is voor andere vormen van toetsing en begeleiding. Het panel adviseert desondanks om het toetsbeleid meer verscheiden te maken. Het panel heeft voorafgaand aan en tijdens het locatiebezoek een aantal toetsen en afstudeerwerken beoordeeld en is van mening dat zowel de toetsen en scripties als de beoordeling voldoen aan academische standaarden.

De instelling garandeert studenten die aan de opleiding beginnen dat zij in staat worden gesteld deze te voltooien. Het panel acht deze garantie valide. De verplaatsing van de

opleiding van de UvT naar de UvH ten slotte beoordeelt het panel als zinvol en professioneel georganiseerd.

Het panel adviseert de NVAO om positief te besluiten ten aanzien van de kwaliteit van de nieuwe opleiding wo-master Zorgethiek en Beleid van de Universiteit voor Humanistiek.

Den Haag, 27 april 2012

Namens het panel ter beoordeling van de uitgebreide Toets nieuwe opleiding wo-master Zorgethiek en Beleid van de Universiteit voor Humanistiek.

Prof. Dr. Paul Schotsmans
(voorzitter)

drs. Suzanne den Tuinder
(secretaris)

2 Werkwijze panel

De NVAO heeft een panel vastgesteld met volgende samenstelling:

– Voorzitter: Prof.dr. Paul Schotsmans, hoogleraar medische ethiek, KU Leuven;

Leden:

- Prof.dr. Guy Widdershoven, hoogleraar Medische Filosofie en Ethiek, Vrije Universiteit Amsterdam;
- Mr.dr. Jos de Waardt, voormalig hoofd Ethiek, Directie Publieke Gezondheid, ministerie van VWS;
- Student-lid: Jennifer Schijf, studente Onderwijskunde en Sociologie aan de UvA

Het panel werd bijgestaan door Thomas de Bruijn, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en Suzanne den Tuinder, beleidsonderzoeker, Odion Onderwijsonderzoek, secretaris.

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de uitgebreide Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21325) in acht genomen.

Het panel heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Op 21 maart 2012 en op 3 april is het panel bij elkaar geweest. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de eerste bevindingen besproken en nadere vragen geformuleerd voor de aanvrager. Deze vragen zijn door de secretaris geïnventariseerd en zijn als input gebruikt voor het locatiebezoek. Omdat het programma reeds in Tilburg wordt uitgevoerd, heeft het panel ter indicatie van het gerealiseerde eindniveau vier afstudeerwerken bestudeerd voorafgaand aan het locatiebezoek. In bijlage 3 van dit paneladvies is een overzicht opgenomen van documenten die het panel heeft ontvangen.

Op 4 april 2012 heeft het panel een locatiebezoek afgelegd. Tijdens dit bezoek is het panel in verschillende gespreksrondes van nadere informatie voorzien en zijn de vraagpunten aan

de orde gesteld en besproken. Tevens heeft het panel tijdens het bezoek toegang gekregen tot de Elektronische Leeromgeving (ELO) van de Universiteit van Humanistiek. Het volledige programma van het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 2.

Het panel heeft veel waardering voor het verloop van het visitatietraject. Zowel het voortraject als de visitatiedag verliepen uiterst professioneel. De openheid van de gesprekspartners ervoer het panel als zeer positief.

Na afloop van het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. De secretaris heeft op basis hiervan een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd voor commentaar. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna de definitieve tekst is vastgesteld. Uiteindelijk zijn aan de hand van de uitkomsten per standaard beargumenteerde oordelen per onderwerp en een eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding gegeven. Dit heeft geresulteerd in een definitief paneladvies aan de NVAO op 27 april 2012.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	Universiteit voor Humanistiek
Opleiding:	wo-master Zorgethiek en Beleid
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Locatie(s):	Utrecht
Studieomvang (ECTS):	60 ECTS
Sector:	taal en cultuur

3.2 Profiel instelling

De Universiteit voor Humanistiek is een levensbeschouwelijke universiteit met circa 400 studenten, die zich laat inspireren door het humanistisch gedachtegoed. Momenteel biedt zij een bachelor, premaster en masteropleiding Humanistiek aan.

Tot september 2010 was de Universiteit van Humanistiek een aangewezen instelling, sindsdien valt zij binnen het bekostigingsstelsel. Momenteel is de UvH bezig met een reorganisatie met als primaire doel de universiteit zodanig te herstructureren dat de nieuwe vorm beter aansluit op dit bekostigingsstelsel. Bovendien wil de UvH zich sterker profileren als hét centrum voor onderzoeksgroepen en opleidingen waar betekenisvragen rondom zorg, educatie en maatschappelijk georiënteerde organisaties een centrale rol spelen.

Na de reorganisatie zullen er binnen de UvH drie departementen ontstaan; Zorg en Welzijn, Organisatie en Advies én Grondslagen en Methoden. De masteropleiding Zorgethiek en Beleid zal binnen het departement Zorg en Welzijn worden ondergebracht.

3.3 Profiel opleiding

De opleiding Zorgethiek en Beleid (ZeB) is een masteropleiding die zowel in voltijd als in deeltijd wordt aangeboden. Deze master richt zich op het verbeteren van de zorg in Nederland vanuit een zorgethische invalshoek. Zij bereidt studenten voor om door middel van wetenschappelijk onderzoek en beargumenteerde visieontwikkeling een actieve bijdrage te leveren aan de verbetering van de zorg in Nederland, met name op het gebied van beleidsontwikkeling in zorg- en welzijnsinstellingen.

Centraal in de opleiding staat de vraag wat zorg tot goede zorg maakt. In het eerste semester van de opleiding staan kennis van en inzicht in de zorgethiek en in empirisch-kwalitatief onderzoek centraal. Ook leert de student vanuit een zorgethisch perspectief te kijken naar actuele ontwikkelingen zoals het huidige 'kwaliteit van zorg' beleid en het debat over marktdenken in de zorg. Dit eerste semester bestaat uit de onderwijsonderdelen 'Inleiding zorgethiek', 'Beleid in zorg en welzijn zorgethisch bezien', 'Zorgethiek intercultureel' en 'Ethische en spirituele competenties in de zorg'. In de tweede helft van de opleiding staat het toepassen van kennis centraal. De onderwijsonderdelen die worden aangeboden, zijn 'Theorieën van zorgethisch onderzoek' en 'Veldonderzoek'. De opleiding wordt afgesloten met een Afstudeeronderzoek.

Momenteel wordt de opleiding verzorgd door de Universiteit van Tilburg (UvT) onder de naam Zorg, Ethiek en Beleid. De Universiteit van Tilburg en de Universiteit voor Humanistiek zijn in 2011 overeengekomen om deze opleiding vanaf september 2013 stapsgewijs te verplaatsen naar de Universiteit voor Humanistiek.

De UvT wil zich meer gaan profileren als excellent centrum voor fundamenteel onderzoek en de School waartoe de master ZEB in Tilburg behoort is opgeschoven in de richting van Cultuurwetenschappen. Het profiel van de opleiding ZEB sluit hier minder goed op aan. Op de UvH wil men de master ZeB verder ontwikkelen in de richting van een master gericht op werkende zorgprofessionals die willen doorstromen in hun vak. Voor de UvH betekent de verplaatsing dat zij zich sterker kan profileren met wetenschappelijk onderzoek gericht op het verbeteren van praktijken in zorg, educatie en welzijn.

4 Opleidingsbeoordeling

Van toepassing is het Beoordelingskader voor de uitgebreide Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21325).

Het kader wordt gebruikt als de instelling niet beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg. De beoordeling is gericht op zeven vragen:

1. Wat beoogt de opleiding?
2. Met welk programma?
3. Met welk personeel?
4. Met welke voorzieningen?
5. Hoe wordt de kwaliteit geborgd?
6. Hoe wil de opleiding dit toetsen?
7. Zijn er voldoende financiële middelen?

Deze zeven vragen zijn vertaald in zeven onderwerpen en 16 standaarden. Over de standaarden geeft het visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een tweepuntsschaal: onvoldoende of voldoende. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding als geheel, ook op de tweepuntsschaal.

Bij de beoordeling worden de volgende definities gehanteerd. Deze definities hebben zowel betrekking op de scores van de standaarden als op de scores van de opleiding in totaal.

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de basiskwaliteit.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de basiskwaliteit.

Indien een opleiding niet volledig nieuw is of omgevormd wordt, worden bij de oordeelsvorming ook de gerealiseerde eindkwalificaties betrokken.

4.1 Beoogde eindkwalificaties

4.1.1 Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

De opleiding beoogt volgens het informatiedossier studenten voor te bereiden om “*vanuit een zorgethische invalshoek door middel van wetenschappelijk onderzoek en beargumenteerde visieontwikkeling een actieve bijdrage te leveren aan de verbetering van de zorg in Nederland*”. Het opleidingsmanagement betoogt in gesprek met het panel dat de

opleiding zich profileert als academische beroepsopleiding. De opleiding past vragen omtrent zingeving en existentiële vragen toe op een meer actuele professionaliteit, door de studenten “de noden van de markt en de vloer” te laten inbrengen. Het samenbrengen van academische kennis met deze beroepspraktijk ziet zij als het onderscheidende van deze opleiding.

De opleiding onderscheidt zich van medische ethiek, nursing ethics en bio-ethiek door de overkoepelende vraag wat de zorg in zijn geheel tot goede zorg maakt, waarbij ook aandacht is voor het instellings- en afdelingsniveau en voor de samenleving. In internationaal opzicht is aansluiting gezocht bij de internationale discipline *care ethics*.

De opleiding heeft schematisch weergegeven hoe de eindtermen zich vertalen in individuele cursusdoelen en hoe deze corresponderen met de eindtermen en de Dublin-descriptoren. Voor de navolgbaarheid van het advies zijn deze eindtermen in dit advies opgenomen in bijlage 4.

Studenten en alumni gaven in gesprekken aan dat zij in de opleiding een mogelijkheid zien zichzelf opnieuw te positioneren binnen het eigen werkveld en door te stromen naar andere functies. Ze kunnen naar eigen zeggen nu meer invloed uitoefenen op het beleid van hun organisatie of instelling en trekken de ethiek binnen hun instelling naar zich toe. De huidige maatschappelijke actualiteit biedt ze hier naar hun overtuiging de ruimte voor. Zij benadrukken dat de opleiding ze bewuster maakt van de kwaliteit van zorg en de verschillende krachten die in dit veld spelen. Ze ervaren de opleiding als een “prachtige aanvulling” op hun eigen achtergrond.

De opleiding beweegt zich op een interdisciplinair domein, waarbij wordt geput uit de disciplines filosofie en interculturele ethiek, theorieën van zorg en welzijn en theorieën en methoden van kwalitatief empirisch onderzoek. Gesprekken met vertegenwoordigers van het werkveld leerden dat men van afgestudeerden ook juist verwacht dat ze vanuit deze verschillende disciplines kunnen redeneren en over hun eigen praktijk heen kunnen kijken. Zij hebben behoefte aan zorgethici die - buiten de gebaande denkrichtingen - invulling kunnen geven aan het formuleren van een ander perspectief op dilemma's als werkdruk, zwaardere categorieën patiënten en ICT en protocolisering. Afgestudeerden moeten naar hun idee in staat zijn een verdieping van deze thema's te bewerkstelligen. Ervaringen die zij met studenten van de opleiding ZEB hebben, voldoen aan deze verwachtingen.

Overwegingen

Het panel heeft de eindtermen van de opleiding bestudeerd en tijdens het locatiebezoek nader kennis genomen van de oriëntatie en doelstellingen van de opleiding. Het panel is van oordeel dat de eindtermen op zichzelf voldoen aan het masterniveau zoals dat wordt beschreven door de Dublin-descriptoren. Het vindt deze eindtermen echter vrij algemeen en cognitief geformuleerd. Tijdens het locatiebezoek kreeg het panel een duidelijker beeld van de breedte en diepte van het programma. Zo constateerde het tijdens dit bezoek dat het niet als zodanig vermelde normatief wettelijke kader wel degelijk onderdeel is van het programma. Ook de aansluiting van de opleiding op praktijksituaties en de inbedding in het maatschappelijk kader, werd het panel pas tijdens het locatiebezoek in volle omvang duidelijk. Het panel adviseert dit in de eindtermen van de opleiding explicieter en specifieker op te nemen, om recht te doen aan de volle breedte van het aangeboden programma.

Het panel is van mening dat voor de wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding de juiste referentiekaders zijn gebruikt en dat deze herkenbaar zijn in de opleiding. Men heeft goede internationale relaties, zowel theologisch als ethisch, die wordt gewaarborgd door de internationale verbanden van medewerkers en de aansluiting die gezocht wordt bij de internationaal discipline *care ethics* die sterk in ontwikkeling is.

Conclusie: voldoende.

4.2 Programma

4.2.1 Standaard 2

De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

De centrale vraag wat goede zorg is, wordt vanuit verschillende disciplines benaderd, zodat studenten een kader vormen waarin zij deze vraag op een empirisch gegronde, normatieve manier kunnen beantwoorden. Er is binnen het curriculum ruime aandacht voor kwalitatief zorgethisch onderzoek.

Door kennis van de verschillende disciplines zoals zorgethiek, beleidswetenschappen en kwalitatief-empirische onderzoeksmethoden te combineren met kwalitatieve onderzoekopdrachten, worden studenten geacht de benodigde academische houding, kennis, inzicht en vaardigheden te verwerven. De opleiding bouwt daarmee voort op kennis en inzichten die studenten in hun academische vooropleiding of in de premaster ZeB hebben opgedaan.

De instelling geeft in het informatiedossier aan dat er door de overstap naar de UvH meer kennis ter beschikking zal komen van kritische organisatietheorie en normatieve professionaliteit en dat de al eerder ingezette ontwikkeling van het curriculum zich in deze richting zal voortzetten. Ook in gesprekken met docenten kwam naar voren dat zij verwachten met de overstap naar de UvH de beleids- en wet- en regelgevingcomponent binnen het programma verder te kunnen uitbouwen.

Studenten ervaren de mogelijkheid om met gelijkgestemden samen te kunnen werken en tegelijkertijd kennis en ervaring uit te wisselen met studenten vanuit andere disciplines als erg inspirerend; "je leert ook te zien wat de ander ziet". Er worden gastcolleges verzorgd door onder andere een directeur van een zorgverzekeraar, een ziekenhuisdirecteur en een lean-manager. Studenten ervaren deze colleges als positief en prikkelend.

Bij de voorbespreking uitte het panel de zorg dat er in het programma weinig aandacht leek voor concrete vaardigheden zoals communicatieve en presentatievaardigheden. Uit de gesprekken met studenten en alumni bleek dat zij deze vaardigheden in het geheel niet missen in het opleidingsprogramma.

Overwegingen

Het panel vindt de oriëntatie van het programma zeer consistent. De presentietheorie lijkt daarbij echter een nogal dominant thema in de opleiding. Het panel vraagt zich af of er meer

en explicieter discussie rondom de grondslagen in het programma kan worden opgenomen, zodat tegengeluiden verder kunnen worden ontwikkeld.

Er is in het programma ruime aandacht voor actuele ontwikkelingen. Deze worden tijdens de colleges en de andere werkvormen sterk geformuleerd. Het panel benadrukt het belang van praktische oefening van wetenschappelijk onderzoek en constateert dat het kwalitatief onderzoek juist in de wat meer vertalende colleges en praktijkprojecten echt een plaats krijgt. Tijdens het locatiebezoek is helder geworden dat dit binnen de opleiding duidelijk in ontwikkeling is en dat men dit serieus oppakt. Het panel spreekt de hoop uit dat deze ontwikkeling zich doorzet.

Er blijkt in het curriculum voldoende aandacht te zijn voor presentatievaardigheden en academische schrijfvaardigheden. Andere communicatieve vaardigheden zijn in het algemeen bij deze doelgroep al vanuit hun beroepsrol voldoende in de eigen bagage aanwezig. Studenten vinden dit bovendien niet passen bij deze opleiding, het ligt niet in hun verwachtingspatroon.

De literatuur acht het panel passend voor masterniveau. Alhoewel duidelijk is geworden dat in sommige colleges nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan gezondheidsrecht, suggereert het panel om een handboek Gezondheidsrecht in de literatuur op te nemen.

Conclusie: voldoende

4.2.2 Standaard 3

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

De eindtermen van de opleiding zijn vertaald in leerdoelen en cursusinhouden. In het eerste semester van de opleiding staat een verdieping van de zorgethiek centraal. Het tweede semester ontwikkelt bij studenten de nodige competenties om als zorgethisch professional op academisch niveau te kunnen opereren. Het ontwikkelen van academische vaardigheden is in alle onderdelen van het programma vertegenwoordigd, ook waar deze niet expliciet worden gesteld of getoetst.

Kwalitatief onderzoek komt in het programma uitgebreid aan bod. Studenten maken eerst kennis met verschillende technieken van kwalitatief onderzoek, waarna zij een literatuursearch en aansluitend een veldonderzoek uitvoeren. In een volgende fase van de opleiding doen studenten groepsgewijs een klein verkennend onderzoek in hun werkdomein of interessegebied. Ten slotte worden in de thesis de onderzoeksvaardigheden in de volle lengte getoetst.

Studenten hebben het panel heel duidelijk verhelderd dat het programma de leerdoelen van de opleiding weet te realiseren wat betreft onderzoeksvaardigheden. Het academisch niveau en de academische vaardigheden voldoen aan de verwachtingen van studenten en alumni.

Overwegingen

Het panel is de mening toegedaan dat het programma de leerdoelen op een goede wijze weet te realiseren, waarin duidelijk het academisch niveau herkenbaar is. Hierin komen volgens studenten ook nadrukkelijk de academische en onderzoeksvaardigheden aan bod, waardoor het panel concludeert dat deze daadwerkelijk in het programma aanwezig zijn.

Conclusie: voldoende

4.2.3 Standaard 4

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Het onderwijsprogramma wil recht doen aan het proces van academische vorming van studenten, door binnen de werkvormen veel mogelijkheid te bieden voor interactie met docenten, inbreng van vragen uit de beroepspraktijk, inbreng van maatschappelijke actualiteit, begeleiding bij onderzoek en feedback op rapportages. De opleiding maakt daarom voornamelijk gebruik van een combinatie van hoorcolleges en werkgroepen waarin de studenten actief deelnemen. Onderzoeksopdrachten worden waar mogelijk in de eigen beroepspraktijk uitgevoerd.

Overwegingen

Het didactisch concept sluit naar oordeel van het panel nauw aan bij de doelstellingen van de opleiding. Het panel roemt de hoge mate van interactief en individueel onderwijs dat door de kleinschaligheid van de opleiding kan worden gerealiseerd. Het uitvoeren van onderzoeksopdrachten in de eigen beroepspraktijk ziet het panel als een positieve invalshoek. De opleiding weet daarbij het risico van de beperkte blik op de eigen praktijk te beperken door intensieve samenwerking tussen studenten en het geven van inhoudelijke feedback op elkaars werk.

Conclusie: voldoende

4.2.4 Standaard 5

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

Studenten dienen voor aanvang van de opleiding een WO-bachelor of WO-master te hebben afgerond in beleidswetenschappen (richting gezondheidszorg en welzijnswerk), geneeskunde, gezondheidswetenschappen, humanistiek, medische psychologie, sociologie, religiewetenschappen, theologie, verpleegwetenschappen of wijsbegeerte. Voor studenten met een andere achtergrond biedt de UvH een premaster Zorg, ethiek en Beleid aan. Deze premaster geeft direct toegang tot de masteropleiding ZeB. Ook voor deze premaster zijn duidelijke toegangseisen geformuleerd. De examencommissie schat dat driekwart van de studenten instroomt via deze premaster.

Uitgangspunt is dat een student bij instroom één van de twee hoofddisciplines van de opleiding beheerst. De student met een achtergrond in de ethiek leert tijdens de opleiding deze kennis te koppelen aan de zorg, de student met een zorg- en welzijnsachtergrond leert hier een (zorg)ethisch perspectief op toe te passen. De instroom is als gevolg hiervan zeer

divers. De opleiding ziet dit als een meerwaarde “want het is juist de dynamiek van studenten met professionele- en levenservaring die ervoor zorgt dat er een grote diepgang kan worden bereikt tijdens de studie”. Indien kennisverschillen binnen een groep problemen oplevert, kan de opleiding dit grotendeels ondervangen door haar kleinschaligheid en de mogelijkheid die dit biedt om dieper op bepaalde onderwerpen in te gaan.

Studenten van deze opleiding combineren de opleiding veelal met een baan op hbo of wo-niveau. Vanwege de combinatie van studeren en werken, wordt de opleiding voornamelijk in deeltijd gevolgd.

De inschrijfcoördinator beslist namens het CvB over toelating tot de opleiding en raadpleegt bij gevallen die niet expliciet zijn geregeld de opleidingscoördinator. In geval van twijfel wordt de directeur onderwijs, de examencommissie of een externe deskundige geraadpleegd.

Een student kan voor maximaal 15 EC aan vrijstellingen inbrengen. De gesprekken met de examencommissie leerden dat vrijstellingsaanvragen altijd worden gebaseerd op een afgerond onderwijsonderdeel. Vrijstellingen worden met name voor het premaster-traject gevraagd. De docent beoordeelt op basis van door de student aangeleverde documentatie of dit wat betreft niveau een vrijstelling rechtvaardigt. De opleiding is terughoudend in het geven van vrijstellingen voor Hbo onderdelen. Voor praktijkvakken worden in voorkomende gevallen wel vrijstellingen verleend, voor inhoudelijke vakken is men in het algemeen zeer terughoudend.

Overwegingen

Tijdens het locatiebezoek kreeg het panel een duidelijker beeld van de impact die de diversiteit van de instroom heeft op het onderwijsprogramma. Studenten gaven aan dat de diversiteit geen probleem vormt, maar juist een verrijking van het studieprogramma is. Het panel kan zich goed vinden in deze meerwaarde van verscheidenheid aan instroom waarbij men alle werkvelden binnen brengt. Het onderschrijft het belang hiervan.

Het panel vindt het vrijstellingenbeleid zeer secuur en helder. Het heeft geconstateerd dat er zorgvuldig wordt omgesprongen met de aansluiting op vooropleidingen en verwacht dat dit binnen de UvH met dezelfde zorgvuldigheid zal verlopen.

Conclusie: voldoende

4.2.5 Standaard 6

Het programma is studeerbaar.

Bevindingen

De studielast is evenwichtig over het programma verdeeld. Het studiejaar is opgedeeld in twee semesters van elk 30 EC, die weer zijn opgedeeld in periodes van 15 EC. Elke periode bestaat uit twee vakken van 7,5 EC. In de laatste periode beslaat de masterthesis 15 EC. Ook tentamens en andere vormen van toetsing worden zoveel mogelijk over het jaar verspreid. De studeerbaarheid wordt in cursus- en curriculumbeoordelingen periodiek geëvalueerd.

Inclusief zelfstudie is de totale studiebelasting gemiddeld 42 uur per week voor voltijdstudenten en 21 uur per week voor deeltijdstudenten. Voor de vier kennisvakken en de twee onderzoeksvakken is elk 30 uur college en 2,5 uur feedback aan contact- en overige gestructureerde uren ingepland. In totaal zijn dit $(4 \times 30 + 4 \times 2,5 + 2 \times 30 + 2 \times 2,5)$ 217,5 contacturen. Voor de scriptie zijn 28,15 contacturen voorzien, waarvan 13,15 voor individuele begeleiding. Het totaal aantal contact- en overige gestructureerde uren is voor de volledige opleiding dus 245,65 uur. Voor de kennis- en onderzoeksvakken resulteert dit in een gemiddelde van 7,25 contacturen per week. Aangezien studenten de studie veelal combineren met een baan, volgen de meeste studenten de deeltijdvariant. Studenten volgen colleges en werkgroepen in de namiddag- en avonduren, om de combinatie met werk te faciliteren.

Tijdens het locatiebezoek gaven studenten aan de combinatie van werk en studie als pittig, maar niet als onhaalbaar te ervaren. Studenten zeggen nauwelijks problemen met de studievoortgang te ondervinden, dankzij hun expliciete motivatie.

De UvH vindt het gezien haar missie – waarin het humanistisch streven is vervat om de wereld zodanig vorm te geven dat zoveel mogelijk mensen het recht op een autonoom en zinvol leven kunnen waarmaken – belangrijk om toegankelijk te zijn, ook voor studenten met een functiebeperking. Zij doet dit door het fysiek toegankelijk maken van haar gebouwen en door speciale eisen te stellen aan het mentoraat voor studenten met een functiebeperking. De examencommissie behandelt verzoeken voor speciale behandeling bij tentamens.

Overwegingen

Het panel acht de opleiding studeerbaar, maar vindt het aantal contacturen voor een voltijdstudie aan de lage kant. Het realiseert zich dat de kleinschaligheid van de opleiding dit in zekere mate compenseert; student en docent kunnen elkaar makkelijker vinden en docenten zijn ook buiten formele contacturen om bereikbaar. Gezien de aard van de opleiding, het intensieve contact tussen studenten en docenten en de doelgroep die kort intensief onderwijs preferiert, beoordeelt het panel het aantal contacturen daarom als voldoende, maar stelt daarbij tevens de vraag of dit kan worden geïntensiveerd.

Het panel beoordeelt de studiebegeleiding voor studenten met een functiebeperking als voldoende.

Conclusie: voldoende

4.2.6 Standaard 7

De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Bevindingen

De opleiding Zorgethiek en Beleid wordt in voltijd en in deeltijd aangeboden en omvat 60 ECTS. Voor voltijdstudenten is de opleiding in een jaar te realiseren, deeltijdstudenten kunnen de opleiding binnen twee jaar afronden.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan de wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Conclusie: voldoende

4.3 Personeel

4.3.1 Standaard 8

De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.

Bevindingen

Functies binnen de UvH zijn ingedeeld volgens het Universitair Functie Ordeningssysteem (UFO). De functieprofielen en resultaatgebieden van deze UFO zijn uitgangspunt bij werving, beoordeling en functioneringsgesprekken. De vaste docenten verzorgen circa 80-90% van het onderwijs, het overige onderwijs wordt verzorgd door tijdelijke of gastdocenten. In het personeelsbeleid is nadrukkelijk opgenomen dat nieuwe docenten verplicht een BKO-certificering dienen te behalen.

Binnen de UvH is arbeidsmobiliteit een punt van aandacht. Medewerkers zijn zeer loyaal en de uitstroom is minimaal. Dit heeft als gevolg dat de leeftijdsopbouw enigszins scheefgegroeid is; zowel het Wetenschappelijk als het Ondersteunend Personeel bestaat voornamelijk uit oudere medewerkers.

Recentelijk is er binnen de UvH een reorganisatietraject in gang gezet. In het concept reorganisatieplan wordt onder meer melding gemaakt van beperkte doorstroommogelijkheden en promotiekansen voor jongere medewerkers en van teveel medewerkers in hoge functiecategorieën. Het reorganisatieplan verwacht een betere balans in leeftijdsopbouw en ervaring te verkrijgen door natuurlijk verloop in de komende jaren en het aflopen van tijdelijke contracten. Het belang van het ontwikkelen van junioren wordt in het plan benadrukt. De – nog vertrouwelijke – beoogde verdeling van taken in de nieuwe organisatie laat zien dat de UvH de master ZeB volledig in de organisatie wil inbedden.

Overwegingen

Het panel heeft een positieve indruk van het personeelsbeleid. Het reorganisatieplan dat nu in concept beschikbaar is, lijkt prima te worden uitgewerkt. Het panel constateert dat het bestuur zorgvuldig met deze reorganisatie omgaat en dat er hierbij voldoende aandacht is voor communicatie en dialoog met het personeel. De grotere toekomstige rol van juniordocenten ervaart het als een positieve ontwikkeling.

Conclusie: voldoende

4.3.2 Standaard 9

Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

De vier kerndocenten van de opleiding hebben ruime ervaring en kennis van het domein en genieten internationaal aanzien. Alle universitair docenten binnen de UvH zijn gepromoveerd en zijn tevens didactisch geschoold. Studenten kwalificeren de docenten tijdens het locatiebezoek als bevlogen, toegankelijk en inspirerend.

Overwegingen

Het panel kwalificeert de kwaliteit van het personeel als excellent. De docenten hebben een prettige en persoonlijke benadering en stralen veel enthousiasme over de opleiding en hun vakgebied uit.

Conclusie: voldoende

4.3.3 Standaard 10

De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

In het eerste studiejaar wordt een instroom van 15 studenten verwacht, het tweede jaar voorziet men een instroom van 20 studenten. Gezien de historisch redelijk stabiele instroom van ZeB en de centralere locatie in Utrecht, verwacht men dat deze instroomcijfers haalbaar zijn. De beoogde docent-student ratio is één docent per 16 studenten.

Overwegingen

Het panel heeft het vertrouwen dat met de omvang van het personeel het onderwijsprogramma gerealiseerd kan worden.

Conclusie: voldoende

4.4 Voorzieningen

4.4.1 Standaard 11

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding Zorgethiek en Beleid zal gehuisvest worden in de Universiteit van Humanistiek, die is gevestigd in een aantal aaneengesloten panden in de historische binnenstad van Utrecht. De UvH beschikt hier over 10 leslokalen en een computerlokaal. De lestijden van de ZeB master zijn geprogrammeerd in de namiddag en avond, waardoor het volledige gebouw ter beschikking zal staan.

In het gebouw bevindt zich een bibliotheek met een gespecialiseerde collectie op het gebied van (internationaal) humanisme. Deze bibliotheek is tevens balie van de universiteitsbibliotheek van de Universiteit Utrecht.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de huisvesting zeer sfeervol is. Het vindt het aantal beschikbare studieplekken beperkt, maar realiseert zich dat dit voor de doelgroep van de ZeB master minder relevant is. Het panel acht de voorzieningen passend om het onderwijs van deze opleiding te verzorgen.

Conclusie: voldoende

4.4.2 Standaard 12

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

De studenten kunnen voor studiebegeleiding en informatie gebruik maken van diverse voorzieningen, zoals een studieadviseur, een vertrouwenspersoon, de informatiebalie Onderwijs- en Studentenzaken (OSZ), voorzieningen via de UU en digitale informatie. De kleinschaligheid van de opleiding maakt individuele aandacht voor studenten en hun studievoortgang eenvoudig toegankelijk. De studieadviseur monitort de studievoortgang, bespreekt deze na elke studieperiode met de directeur onderwijs en neemt op grond daarvan eventueel actie.

De elektronische leeromgeving (ELO) biedt prikbordefuncties, een forum, uitwisseling van documenten en ledenbeheer. Studenten gaven tijdens gesprekken aan de ELO als zeer prettig te ervaren.

Overwegingen

Het panel is van mening dat de voorzieningen voor studiebegeleiding voldoende divers zijn en waardeert de beschikbaarheid van de voorzieningen van de UU. Het panel heeft tijdens het locatiebezoek de elektronische leeromgeving bekeken en voldoende bevonden.

Conclusie: voldoende

4.5 Kwaliteitszorg

4.5.1 Standaard 13

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

De UvH stelt in het informatiedossier dat zij een kleinschalige organisatie is met zeer loyale en betrokken medewerkers en korte lijnen, waardoor signalen vaak al vroegtijdig "in de wandelgangen" gesignaleerd en direct opgepakt worden. De UvH onderkent het risico daarbij van een gebrek aan samenhang en coördinatie van verbetermaatregelen. Zij heeft reeds stappen ondernomen om de formele kwaliteitscultuur te versterken. De vorderingen en achterstanden rondom kwaliteitsbeleid zijn recentelijk in beeld gebracht en zijn vertaald in een kwaliteitszorgplan 2012-2015.

Binnen de Universiteit voor Humanistiek vinden periodieke evaluaties plaats met studenten van cursussen en curriculum. Resultaten hiervan worden besproken in de opleidingscommissie. De UvH houdt daarnaast alumni-enquêtes en neemt deel aan de Nationale Studentenenquête (NSE). Na iedere onderwijsperiode is er een gesprek met de jaarvertegenwoordigers.

Recentelijk heeft men kwantitatieve streefdoelen ingevoerd wat betreft tevredenheid, het aantal contacturen, de student-docentratio en het studietempo.

Overwegingen

Het panel onderschrijft de kansen die de kleinschaligheid van de opleiding biedt voor (informele) probleemsigaling en de bijdrage die dit kan leveren aan kwaliteitsverbetering. Het benadrukt daarbij wel het belang van het verder ontwikkelen van formele kwaliteitszorg, dat momenteel nog wat in transitie lijkt. Het panel is van mening dat de instelling voldoende prioriteit geeft aan deze ontwikkeling en kan zich vinden in de ingeslagen koers.

Conclusie: voldoende

4.5.2 Standaard 14

Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

De opleiding wordt momenteel binnen de UvT vanuit het werkveld gevoed door contacten van docenten, gastdocenten, veldverkenningen en stages door studenten. De UvH heeft een meer geformaliseerd werkveldoverleg per sectie, waarin professionals, in het veld actieve alumni en vertegenwoordigers van relevante organisaties zitting hebben. Leden van de leerstoelgroepen spreken drie keer per jaar met de werkvelden over ontwikkelingen die relevant zijn voor het onderzoek en onderwijs.

De Universiteitsraad vervult momenteel de taken van de opleidingscommissie. In het kwaliteitszorgplan wordt melding gemaakt van het voornemen om vanaf komend studiejaar een aparte opleidingscommissie in te stellen.

In het onderwijsoverleg overleggen leidinggevenden van de secties, studentvertegenwoordigers en de directeur onderwijs over de gang van zaken in het onderwijs en over recente ontwikkelingen. In dit gremium kunnen studenten signalen doorgeven aan leidinggevenden en via hen aan de secties die aanspreekbaar zijn op de inhoud van het onderwijs.

Het studentenforum (StuF) overlegt na elke onderwijsperiode met de directeur onderwijs en de beleidsmedewerker kwaliteitszorg. Aanbevelingen uit voorgaande overleggen en de mogelijke acties die hieruit voortkwamen, worden besproken.

Het wetenschappelijk personeel bespreekt in maandelijkse sectievergaderingen de thema's uit de midterm review. In het maandelijks WP-overleg staan regelmatig besprekingen geagendeerd over het onderwijsbeleid. De directeur onderwijs heeft hierbij een regiefunctie.

Alumni zijn automatisch lid van de alumnivereniging. Deze vereniging organiseert een jaarlijkse alumnidag en heeft een eigen Linked-ingroep. In het Platform Zorgethiek zijn afgestudeerden en huidige studenten vertegenwoordigd. Het platform heeft een eigen website en zal aan de ZeB-master verbonden blijven. De UvH houdt regelmatig alumni-enquêtes.

Overwegingen

Het panel is van mening dat het noodzakelijk is de opleidingscommissie structureel in te richten, los van de faculteitsraad. Het panel heeft geconstateerd dat de UvH hieraan werkt.

Het panel concludeert dat kwaliteitszorg binnen de UvH momenteel adequaat georganiseerd is, maar vindt de inbreng vanuit het beroepsveld momenteel wat beperkt. Het panel ziet binnen de UvH betere en sterkere mogelijkheden om dit beroepsveld actief en structureel bij de opleiding te betrekken. Dit zal in de toekomst verder moeten worden uitgewerkt, maar het panel heeft er vertrouwen in dat dit voldoende de aandacht heeft.

Conclusie: voldoende

4.6 Toetsing

4.6.1 Standaard 15

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De regels en richtlijnen rondom toetsen en tentamineren zijn vastgelegd in het Onderwijs- en Examenreglement.

De UvH erkent in het informatiedossier een aantal tekortkomingen in toetssysteem en – praktijk en heeft hiertoe diverse ontwikkelingen in gang gezet. Zo zal de examencommissie kwaliteitseisen voor toetsen gaan ontwikkelen, zal peer review met docenten over toetsen worden gestimuleerd en zal toetsing nadrukkelijk bij de cursusevaluaties worden geëvalueerd. Bij toetreding van ZeB tot de UvH zal er één overkoepelende examencommissie worden aangesteld.

Naast de toetsen aan het einde van een cursus, maakt de opleiding ook gebruik van tussentijdse toetsen en getoetste huiswerkopdrachten. Docenten leveren in werkcolleges of persoonlijk via de ELO feedback op de toetsen, zodat de beoordelingen studenten richting kunnen geven tijdens de cursus. De toetsvormen en de beoordelingscriteria zijn vooraf aan studenten bekend en zijn opgenomen in het OER. In de opleiding ZeB wordt vaak getoetst met papers om te beoordelen of studenten qua lees-, analyseer-, schrijf- en presentatievaardigheden voldoen aan het vereiste gevorderde niveau. De zeven onderwijsonderdelen binnen ZeB worden hoofdzakelijk met dergelijke papers afgesloten, bij één onderdeel is sprake van afsluiting door middel van een schriftelijk tentamen.

Studenten kwalificeren tijdens het locatiebezoek de feedback op werkstukken als uitstekend. Ze ervaren de toetsing als divers en waarderen het dat een cijfer is opgebouwd uit diverse toetsonderdelen, bijvoorbeeld een paper, een midtermpaper en een presentatie. Kritiek is er op de feedbacktermijn.

Voorafgaand aan het locatiebezoek heeft het panel vier scripties, inclusief beoordelingen bestudeerd. Tijdens het locatiebezoek heeft het een aantal toetsen en opdrachten kunnen inkijken.

Overwegingen

Naar aanleiding van de documentatie leek de toetsing het panel wat eenzijdig georiënteerd op het schrijven van papers. Uit gesprekken met studenten en docenten werd dit genuanceerd en bleek er ook aandacht te zijn voor andere vormen van toetsing. Desondanks adviseert het panel om ook andere toetsmethoden te integreren en het

toetsbeleid als zodanig meer verscheiden te maken. Ook adviseert het de feedbacktermijnen nauwkeuriger in acht te nemen. Het niveau van de toetsen en opdrachten die het panel heeft ingezien kwalificeert het als goed.

De eindschrijft die voorafgaand aan het locatiebezoek door het panel zijn beoordeeld, kwalificeert het panel als van goed tot uitstekend niveau. De manier en het niveau van beoordelen voldoet naar het oordeel van het panel aan academische standaarden.

Conclusie: voldoende

4.7 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen

4.7.1 Standaard 16

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.

Bevindingen

Door veranderingen in het systeem van bekostiging, is het voor de UvH noodzakelijk haar financiële planning bij te stellen. Dit is samen met een evaluatie van de voorafgaande beleidsperiode aanleiding geweest voor een reorganisatietraject binnen de instelling.

In het (concept) reorganisatieplan van de UvH is de opleiding ZeB een integraal onderdeel van de instelling en is opgenomen in de financiële en personele planning. De integratie zelf is apart begroot en maakt deel uit van de overeenkomst met de Universiteit van Tilburg. Op bestuurlijk niveau is bepaald "dat de huidige ZEB-studenten geen vermijdbaar nadeel mogen ondervinden van de overgang en dat maatwerk mogelijk en wenselijk is".

Overwegingen

Het panel heeft geconstateerd dat er momenteel een situatie van reorganisatie is binnen de UvH. Op het moment dat de opleiding zal toetreden tot de UvH zal deze reorganisatie zijn afgerond en komt de opleiding in een vernieuwde organisatie terecht, waarin deze een duidelijke plaats krijgt.

De afstudeergarantie, die duidelijk is gegeven door de instelling, is gebaseerd op de nieuwe situatie met een nieuwe financiële planning. Het panel heeft geconstateerd dat er hierbij toereikende financiële middelen beschikbaar zijn, maar merkt op dat zowel rendementen als instroom zullen moeten worden behaald om de relatief smalle marges te kunnen realiseren. Anderzijds zal de situering in Utrecht eerder meer dan minder studenten trekken en staat de reorganisatie duidelijk op de bestuurlijke agenda met erkenning van en alertheid op deze risico's.

Het panel heeft veel enthousiasme gezien en heeft waardering voor de zorgvuldige manier waarop de overname georganiseerd wordt. Het verwacht niet dat hier onverwachte kosten mee zullen komen.

Het panel ziet dan ook geen aanleiding om de garantieverklaring met betrekking tot het afstuderen te betwifelen en acht de garantie valide.

Conclusie: voldoende

4.8 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding

De kwaliteit van de opleiding is door het panel beoordeeld op het niveau van een master en is voldoende.

De verplaatsing van de master Zorgethiek en Beleid naar de Universiteit van Humanistiek lijkt het panel een zeer goed gepland proces waar men al langere tijd intensief mee bezig is. Het panel ervaart de verplaatsing als een positieve evolutie en de visitatie maakt het panel duidelijk dat de integratie in de goede richting gaat. Het panel acht het een goede zaak dat het programma Zorgethiek en Beleid blijft bestaan en aan de UvH wordt geïntegreerd. Het panel is van mening dat er binnen het beroepsveld behoefte is aan mensen met dergelijke kwalificaties.

Het panel merkt als sterke punten van de opleiding aan: de aandacht in het programma voor actuele ontwikkelingen, de gekozen literatuur, de hoge mate van interactief en individueel onderwijs, de onderzoekopdrachten die waar mogelijk plaatsvinden in de eigen praktijk, de manier waarop de opleiding de verscheidenheid aan instroom op een positieve manier aanwendt, de huisvesting en in het bijzonder de kwaliteit en reputatie van het onderwijzend personeel.

Het panel heeft de volgende verbeterpunten geconstateerd:

- De eindtermen zijn nogal algemeen en cognitief geformuleerd. Deze zouden meer recht moeten doen aan de volle breedte van het aangeboden programma en mogen specifiekere worden geformuleerd.
- Er mag meer aandacht worden besteed aan tegengeluiden in het programma.
- Het panel adviseert een grotere en meer structurele rol voor gezondheidsrecht binnen het curriculum.
- Het aantal contacturen is minimaal. Het panel adviseert dit uit te breiden.
- Het panel adviseert toetsing diverser te maken.

Bij afweging van de sterke punten tegen de verbeterpunten, komt het panel eenduidig tot een positief oordeel.

De UvH wenst de opleiding Zorgethiek en Beleid in het Croho-onderdeel Taal en Cultuur te plaatsen, gezien de aard van de opleiding en gezien de plaatsing van de andere opleidingen van de UvH binnen dit domein. Het panel kan zich hierin vinden en adviseert plaatsing van de opleiding in het Croho domein Taal en Cultuur.

Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2 Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk	V
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken	V
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken	V
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten	V
	6. Het programma is studeerbaar	V
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma	V
	3 Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma		V
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma		V
4 Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma	V
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten	V
5 Interne kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen	V
	14. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken	V
6 Toetsing	15. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing	V
7 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	16. De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar	V
Algemene conclusie	V	

V = voldoende O = onvoldoende

Bijlage 1: Samenstelling panel

– Voorzitter: Prof.dr. Paul Schotsmans, hoogleraar medische ethiek , KU Leuven;

Leden:

- Prof.dr. Guy Widdershoven, hoogleraar Medische Filosofie en Ethiek, Vrije Universiteit medisch centrum Amsterdam;
- Mr.dr. Jos de Waardt, gepensioneerd hoofd Ethiek, Directie Publieke Gezondheid, ministerie van VWS;
- Student-lid: Jennifer Schijf, studente Onderwijskunde en Sociologie aan de UvA.

Prof.dr. Paul Schotsmans is licentiaat in de Pedagogische Wetenschappen (1976) en Doctor in de Godgeleerdheid (1982). Hij werd in 1978 priester gewijd in het Aartsbisdom Mechelen-Brussel en is vanaf 1995 gewoon hoogleraar medische ethiek aan de KU Leuven. Hij heeft verschillende bestuurlijke functies gehad in het departement Maatschappelijke Gezondheidszorg en de Faculteit Geneeskunde. Daarnaast heeft hij meerdere bestuursfuncties gehad in de European Association of Centers of Medical Ethics en was van 2000 tot 2005 Board Member van de International Association of Bioethics. Hij was van 2001-2010 voorzitter van het Ethics Committee van Eurotransplant. Hij heeft meegewerkt aan het opzetten van de European Master in Bioethics, die sinds 2006 door de Europese Commissie werd erkend als Erasmus Mundus Master in Bioethics. Sinds 1996 is hij lid van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek. Hij werd lid van het Bureau en dus één van de vier ondervoorzitters voor de derde en vierde mandaatperiode (2005-2009; 2010-2014). Zijn interessegebied betreft vooral de toepassing van het personalisme op de medische ethiek, alsook het fundamenteel waardeonderzoek.

Paul Schotsmans doceert medische ethiek in de Bachelor Geneeskunde van de KU Leuven en de Campus Kortrijk en is Program Director van de Erasmus Mundus Master in Bioethics (sinds 2006, samen met de universiteiten van Nijmegen en Padova).

Prof.dr. Guy Widdershoven is hoogleraar Medische Filosofie en Ethiek aan de Vrije Universiteit Amsterdam en hoofd van de Afdeling Metamedica van het VUmc. Hij is tevens Senior Onderzoeker van het EMGO Institute for Health and Care Research van het VUmc. Hij heeft gepubliceerd over hermeneutische ethiek en de toepassing daarvan in empirische ethiek, moreel beraad en de ethiek van chronische zorg (psychiatrie en ouderenzorg. Hij is wetenschappelijk directeur van The Netherlands School of Primary Care Research (CaRe) en Past President van de European Association of Centers of Medical Ethics (EACME). Hij maakt deel uit van meerdere ethische commissies in zorginstellingen. Hij was eerder hoogleraar ethiek van de gezondheidszorg aan het Maastricht UMC. Ook was hij onder meer directeur van het MUMC-onderzoeksinstituut voor Public Health en Primary Care (CAPHRI).

Mr. dr. Jos de Waardt was vanaf 1996 tot zijn pensionering in 2011 hoofd Ethiek, Directie Publieke Gezondheid, van het ministerie van VWS. Hij was direct betrokken bij medisch ethische wet- en regelgeving, het ontwikkelen van het beleid ethiek in de zorg en het opzetten van onderzoeksprogramma's ethiek bij de NWO en ZONMW. Daarbij heeft hij deel uitgemaakt van landelijke overlegfora in de zorgsector, als het Platform Moreel Beraad. Daarvoor was hij werkzaam in een psychiatrisch ziekenhuis en heeft leidinggevende functies bekleed bij de afdeling sociale psychiatrie van de GGZ Rotterdam. Op het

ministerie was hij tot 1996 hoofd van de afdeling GGZ en hield hij zich vooral bezig met wetgeving, vraagstukken als vrijheidsberoving en dwang, en zette onderzoeksprojecten op.

Jennifer Schijf (studentlid) studeert Onderwijskunde en Sociologie aan de UvA. Zij heeft brede ervaring in universitaire medezeggenschap. Op dit moment is zij studentlid van het bestuur van het onderwijsinstituut *Child Development and Education* van de UvA en werkt zij als trainer voor een trainingsbureau dat gespecialiseerd is in medezeggenschap.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door Thomas de Bruijn, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en Suzanne den Tuinder, Odion Onderwijsonderzoek, secretaris.

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de locatie op 4 april 2012

Locatie: Kromme Nieuwegracht 29, Utrecht

Programma:

09.00u – 09.30u	Ontvangst en kort vooroverleg panel
09.30u – 10.00u	Sessie 1 – gesprek met vertegenwoordigers instellingsbestuur en opleidingsmanagement
10.00u – 11.30u	Sessie 2 – gesprek met studenten en alumni
11.30u – 12.00u	Sessie 3 – gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld
12.00u – 13.30u	<i>Overleg panel tijdens lunch (besloten)</i>
13.30u – 14.30u	Sessie 4 – gesprek met docententeam
14.30u – 15.00u	bezoek voorzieningen (rondleiding) en beoordelen ELO
15.00u – 15.30u	Sessie 5 – gesprek met vertegenwoordigers opleidingscommissie en examencommissie
15.30u – 17.00u	Ruimte voor eventueel gesprek met vertegenwoordigers opleidingsmanagement met aandacht voor zaken die nog onduidelijk zijn
17.00u – 17.15u	Beknopte terugkoppeling eerste bevindingen van het panel

Gesprekspartners locatiebezoek panel op 4 april 2012

Rol	Naam	Functie
Instellingsbestuur en opleidingsmanagement	Prof.dr. G. Lensvelt	Lid CvB Portefeuillehouder onderwijs
	Prof.dr. J. Duyndam	Directeur onderwijs UvH
	Drs. S. Wils	Medewerker kwaliteitszorg
Studenten	G. Broekhuis	Docent Hogeschool Windesheim
	E. Bolt	Trainer Presentie, werkzaam in dak- en thuislozenopvang
	E. van Oppenraaij	Verpleegkundige OLVG
Alumni	Dr. G. van de Kamp	Arts-neonatoloog
	J. van Berkel	Preventiemedewerker Reinier van Arkelgroep
	Drs. Ben de Boer	Geestelijk verzorger ambulante psychiatrie ARKIN
Werkveld	Dr. A. Struijs	Projectmedewerker Centrum voor Ethiek en Gezondheid
	Drs. J. den Bakker, MA	Consultant zorgmanagement
Docenten	Dr. C. Leget	Universitair Hoofddocent Zorgethiek TiU School of Humanities
	Prof.dr. A.J. Baart	Bijzonder hoogleraar Presentie en Zorg TiU School of Humanities
	Prof.dr. A. Goossensen	Bijzonder hoogleraar Presentie en GGZ TiU School of Humanities
	Prof.dr. F. Vosman	Hoogleraar Zorgethiek TiU School of Humanities
	Dr. C. Anbeek	Universitair Hoofddocent bestaansfilosofie UvH, voorzitter sectie Geestelijke begeleiding
Opleidingscommissie en examencommissie	Drs. O. Zweekhorst	Adjunct directeur TSH, ook voor informatie over OC en ExCi
	Mevr. Drs. C. Dewaele	Ambtelijk studieadviseur ZeB TiU School of Humanities
	Dr. U. Jansz	Universitair docent feministisch-historische humanistiek, lid examencommissie en scriptiecoördinator UvH
	S. Menke	Studentlid Opleidingscommissie Humanistiek

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding/instelling

- Aanvraagdossier Toets Nieuwe Opleiding
- Bijlagen:
 - Domeinspecifiek referentiekader
 - Schematisch programmaoverzicht master Zorgethiek en Beleid
 - Inhoudsbeschrijving programmaonderdelen master Zorgethiek en Beleid
 - Onderwijs- en examenregeling
 - Overzicht van het in te zetten personeel
 - Besluit macrodoelmatigheid
 - Overzicht contacten met het werkveld
 - Overeenkomst transitie van de UvT naar de UvH
 - Correspondentie cursusleerdoelen, eindtermen en Dublin-descriptoren
 - Reglement in- en uitschrijving UvH
 - Overzicht taakverdelingsnormen onderwijs UvH
 - Factsheet Nationale Studentenenquête 2011
 - Overzicht afgestudeerden 2008-2009 en 2010-2011

Documenten beschikbaar gesteld voorafgaand aan locatiebezoek

- Afstudeerwerken:
 - R. Gorter, Neo-liberalisme versus zorgethiek: Een vergelijking van de liberale moreel-politieke filosofie van Robert Nozick en de moreel-politieke filosofie van Joan Tronto vanuit de zorg;
 - J. Holkers, Voorbij genezing: Een onderzoek naar zorgethische uitgangspunten in de zorgverlening aan psychiatrische patiënten met een wens tot levensbeëindiging;
 - A.E.M. Veirman, Zorgethici en economen in gesprek over een rechtvaardige verdeling van zorg?;
 - M.B. Teunissen, Identiteit, zingeving en geestelijke verzorging in de hedendaagse samenleving.

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- Cassettes met documenten ter inzage:
 1. Onderwijsbeleidsplan of soortgelijke document(en);
 2. Beleidsplan op het gebied van onderzoek in relatie tot de aangeboden opleidingen of soortgelijke document(en);
 3. Personeels(beleid)plan of soortgelijke document(en);
 4. Voorzieningenplan of soortgelijke document(en);
 5. Beleidsplan ten aanzien van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking;
 6. Kwaliteitszorgplan
 7. Verslagen van overleg in relevante commissies en organen;
 8. Handboeken en overig studiemateriaal;
 9. Tussentijdse toetsen master Zorg, Ethiek en Beleid met bijbehorende opgaven
- Body of Knowledge van de eenjarige academische master Zorgethiek en Beleid
- Onderwijskwaliteitszorg en toetsbeleid Universiteit voor Humanistiek

- Schema Premaster UvH
- ZEB exploitatie tot 2016 – een begroting van de baten en lasten

Documenten beschikbaar gesteld na het locatiebezoek

- Berekening contacturen ZeB

Bijlage 4: Eindtermen van de opleiding

In bijlage 1 van het informatiedossier formuleert de opleiding de eindtermen voor de master Zorgethiek en Beleid als volgt:

De afgestudeerde:

- 1) Kan wetenschappelijke (internationale) literatuur vinden, lezen, begrijpen, analyseren, argumentatief posities vergelijken en een eigen positie innemen;
- 2) Kan de hoofdlijnen en hoofdbegrippen van de zorgethiek vergelijken met benaderingen in de wijsgerige en theologische ethiek, met medische ethiek en met bio-ethiek, heeft zich een internationale oriëntatie binnen de zorgethiek eigen gemaakt en kan argumentatief een zorgethische opvatting presenteren en daarover op academisch niveau disputeren;
- 3) Heeft diepgaande kennis van en inzicht in levensbeschouwelijke, ethische en spirituele tradities relevant voor probleem- en vraagstellingen in verband met zorg en welzijn;
- 4) Heeft kennis van en inzicht in intercultureel-ethische benaderingen van vraagstukken in de gezondheidszorg en het welzijnswerk;
- 5) Heeft kennis van en inzicht in enkele belangrijke theorieën over beleid en organisatie in zorg en welzijn, en heeft inzicht in de kentheoretische en ethische veronderstelling daarvan;
- 6) Heeft de vaardigheid op maatschappelijk en beleidsniveau een beargumenteerde opvatting over zorg en welzijn naar voren te brengen;
- 7) Heeft kennis van en inzicht in het scala van kwalitatief empirische benaderingen en kan er enkele van toepassen in onderzoek; kan zelfstandig een zorgethisch onderzoek opzetten, uitvoeren en daarover zowel academisch als maatschappelijk rapporteren;
- 8) Is in staat om inzichten uit de deeldisciplines (zorg-)ethiek, beleids- en organisatieleer en (kwalitatief) empirische onderzoekleer op argumentatieve wijze op elkaar te betrekken en kan zijn of haar academische kennis in dezen op peil houden;
- 9) Volgt vanuit een open houding vernieuwingen van onderzoeks- en leermethoden op het gebied van zorgethiek en kan zich deze eigen maken;
- 10) Is in staat tot het uiteenzetten van een zorgethisch probleem in een complexe situatie en kan hiervoor beredeneerd mogelijke oplossingen aanvoeren en afwegen;
- 11) Geeft blijk van een kritisch constructieve academische houding en toont besef van het belang van maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Bijlage 5: Onderwijsprogramma

In bijlage 2 van het informatiedossier is het onderwijsprogramma als volgt weergegeven:

MASTER ZORGETHIEK EN BELEID

ID	code	titel onderwijs- onderdeel (naam docenten)	verplichting	toetswijze / resultaat	omvang
ZEB1	ZEB-10	Inleiding zorgethiek (F.J.H. Vosman)	verplicht	schriftelijk werkstuk (midtermopdracht) + schriftelijk werkstuk (paper) / cijfer	7.5
ZEB2	ZEB-20	Beleid in zorg en welzijn zorgethisch bezien (C.J.W. Leget, H.P. Kunneman)	verplicht	schriftelijk werkstuk (paper) / cijfer	7.5
ZEB3	ZEB-30	Zorgethiek intercultureel (F.J.H. Vosman , J.A. Gupta, A. Ljamai)	verplicht	deelname + schriftelijk werkstuk (paper) / cijfer	7.5
ZEB4	ZEB-40	Ethische en spirituele competenties in de zorg (C.J.W. Leget, C.W. Anbeek)	verplicht	deelname + presentatie + schriftelijk werkstuk (paper) / cijfer	7.5
ZEB5	ZEB-50	Theorieën van zorgethisch onderzoek (A.J. Baart, M.A. Goossensen)	verplicht	actieve deelname aan colleges / schriftelijk tentamen/ cijfer	7.5
ZEB6	ZEB-60	Veldonderzoek (A.J. Baart, M.A. Goossensen)	verplicht	schriftelijk werkstuk (paper) + presentaties / cijfer	7.5
ZEB7	ZEB-70	Afstudeeronderzoek (F.J.H. Vosman, C.W. Anbeek, A.J. Baart, M.A. Goossensen, J.A. Gupta, C.J.W. Leget, A. Ljamai)	verplicht	Schriftelijk werkstuk (literatuuronderzoek / kwalitatief- empirisch onderzoek: thesis)/ cijfer	15

Bijlage 6: Lijst met afkortingen

ba	bachelor
ECTS	European Credit Transfer System
ELO	Elektronische Leeromgeving
hbo	hoger beroepsonderwijs
ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
UvH	Universiteit voor Humanistiek
UvT	Universiteit van Tilburg
wo	wetenschappelijk onderwijs
ZeB	Zorgethiek en Beleid
ZEB	Zorg, Ethiek en Beleid

Het paneladvies is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op uitgebreide toetsing van de nieuwe opleiding wo-master Zorgethiek en Beleid van de Universiteit voor Humanistiek.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 30
F 31 70 312 23 01
E info@nvaio.net
W www.nvaio.net

Aanvraagnummer X5374